www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 50. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 3. марта, 1925. VOL. XXXIII. No. 50. Jersey City, N. J., Tuesday, March 3, 1925. THREE CENTS

Землетрус навістив східні стейти.

НЮ ЙОРК, 1. марта. — Вчора, о годині 9. мінут 23. вечером навістило цілу східно-північну частину Злучених Держав слабе потрясення землі. Землетрус тревав коло три мінути та потряс досить сильно будовами, але не зробив нігде великої шкоди.

Землетрус захопив кільканайцять стейтів. На захід засягнуло воно аж по Висканзин, на полудне по міста Лунсвил і Ричмонд. Легкі потрясення було чути навіть у Канаді. Потрясення були в одних місцях сильніші, в других слабші. Навіть в Ню Йорку вони не були всюди однаково сильні.

Зараз перші потрясення викликали в населення страх. Затряслися підлоги, задзвонили шиби, ліхтарі, заскрипіли деревляні стіни, немов би тріскали в швах. Декому здавалося, що долівка филює. Де потрясення були сильніші, як приміром в італійській дільниці сього міста, там серед населення настала справдішна поляка. Люди вибігли без памяти з домів, кидалися до церков молитися; инчі нападали на склепи купували свічки, щоби їх мати на конець світа.

За кілька хвилин все вспокоїлося.

УЧЕНІ ПРО ЗЕМЛЕТРУС.

ВАШИНГТОН, 1. марта. — Після даних, зібраних ріжними сейсмографічними стаціями (які мають спеціяльні чутки приладу до записування потрясень землі), осередок землетрусу лежав яких 400 миль від Бостону, а 500 миль від Вашингтону.

Всі професори ґеольоґії (науки про землі) висказують тепер свої погляди про сей землетрус, але мало котрий з них важиться говорити з повною самопевностю. Пригадують, що се був найсильніший землетрус, який случився в сій части Злучених Держав. Другий подібний землетрус навістив був Ню Йорк в 1755 році. Більші потрясення землі в Злучених Державах були в 1886 році, коли потерпіло місто Чарлстон в Норт Каролайні, та в 1906 році, коли землетрус завалив місто Сан Франциско.

Щодо можливости потрясення та можливости втрати маєтку й життя то більшість учених думає, що східна полоса Злучених Держав, а спеціяльно місто Ню Йорк, стоїть на такій почві, що потрясення землі не можуть там зробити великої шкоди.

КУЛИДЖ ПІДПИСАВ ПОЧТОВИЙ ЗАКОН.

ВАШИНГТОН, 28. лютого. — Президент Кулидж підписав компромісовий почтовий закон, вироблений на спілку обома палатами конґресу.

Закон межи иншим підносить пенсію почтовим урядникам. Подібну ухвалу Кулидж уже раз був заветував.

СЕНАТОРИ ЗА ПІДВИШКОЮ СВОЇХ ПЕНСІЙ.

ВАШИНГТОН, 28. лютого. — Сенат ухвалив нині значною більшостю голосів, бо аж 64 голосами проти 18, підвисшити пенсії членам сенату й конґресу.

Дебата тревала годину. Замітно, що при голосованню за проектом заявилися сенатор Бора та його приятелі, котрі заповідали опозицію проти проекту.

ЩЕ НЕ ХОЧУТЬ ЗАТВЕРДЖУВАТИ ВОРЕНА.

ВАШИНГТОН, 28. лютого. — Сенатові провідники рішили не вирішувати справи номінації Ворна міністром судівництва. Вони виправдують браком часу, бо сподіються, що номінація ся викличе довгу дискусію в сенаті. В той спосіб ся номінація перейде до затвердження аж до слідуючого конґресу.

ЗА ОРГАНІЗАЦІЮ ТРЕТОЇ ПАРТІЇ.

ІНДІЯНОПОЛИС, Индіяна, 28. лютого. — Збори уряду могучої друкарської юнії застановлялися над організацією третої партії. Збори станули на становищи, що в Америці потреба ліберальної партії для виступлення проти республиканської й демократичної партії, але так звана поступова партія Ла Фолета не має для створення такої третої партії ніяких даних кромі особи самого провідника.

ПОВСТАННЯ ІНДІЯН НА ПАНАМІ.

ВАШИНГТОН, 28. лютого. —Департамент стейту дістав урядові вістки про вибух індійського повстання на Панамі.

Повстанне захопило ціле північне побереже від Борвенірра до Бельдіі. Повстанці спалили кілька сіл та вбили вже кільканадесятеро осіб. В боротьбі з ними погибло кількох панамських полісменів. До повстання прилучилося до 30,000 Індіян.

Сі Індіяни вже здавна домагалися незавнсимости від Злучених Держав і Панами.

ВИБУХ ЛЬОКОМОТИВИ.

МОНРОВ, Ню Джерзі, 1. марта. — На торах зілізниці Лігай енд Гадсон вибух котел льокомотиви, що тягнула довгий тягаровий поїзд. Від вибуху згинув машиніста, а його пічкур помер троха пізнійше. Вибух викинув котел 30 стіп від тору. Причина вибуху ще не відома.

ХОЧУТЬ ПЕРЕДАТИ ФАБРИКУ РОБІТНИКАМ.

Питсбург, Па. 28. лютого. — Заряд сталевого підприємства Питсбурґ Стіл Фавндрі Корпорейшен оголосив плян передання своїх фабрик під заряд своїх „старих випробованих" робітників. Після пляну спілки мається розпродати межи робітників 30,000 шерів, які дадуть робітникам можливість перебрати на себе заряд фабрики протягом 10 літ.

УХВАЛЮЮТЬ ВЕЛИКІ СУМИ НА ПОПРАВУ ПОРТІВ І ВОДНИХ ДОРІГ.

Вашингон, 28. лютого. — Сенат ухвалив проєкт закона, після котрого уряд має право видати 40 мілюнів долярів на поправу водних доріг та портів.

Навала ріжних проєктів здержує майже зовсім законодатну роботу конгресу.

ВРАТУВАЛИ ЖИТТЯ ДИТИНИ МАШИНОЮ.

Ню Йорк, 28. лютого. — В Еко Гил Сенаторіюм уродилася одній жінці дитина. Був се хлопець мав гарну вагу, здоров під кождим взглядом. Лишень не дихав. Лікар, що помогав при родах, сейчас приказав привести зі шпиталю пульмотор (машину штучного викликування дихання в осіб, затроєних ґазом, через упоишовуване в їх легені оксиґену). На щасте машину привезено сейчас, і по кількох мінутах праці дитина почала дихати. Лікарі, кажуть, що вона буде жити.

ВЕСЕЛИЙ ПОХОРОН.

„Корріере делля Зера" повідомляє з Мантуї, що там відбувся на днях похорон, переведений в непрактикований до тепер спосіб. В одній з місцевостей під Мантуєю помер якийсь фердінандо Даль Кольо, відомий з екстраваганцій. Майно записав Даль Кольо свойому кузинови, одначе під умовою, що цей похоронить його відповідно до бажань екстравагента. І дійсно похорон Даль Кольо вилав на причуд дивовижно. Попереду йшов перот, що заступав священика, домовину несли місцеві уличниці а учасники похорону були одягнені в балеві костюми. Хоровід спинювався перед кождим шинком, де пито ону „цеху", почім бито склянки на домовині. Пізним вечером добився похорон до кладовища де ще під самим гробом випито останню чарку і заведено останній похоронний танок. Самозрозуміло, що серед населення містечка викликав такий похорон тільки зтрішення.

СТАТИСТИКА САМОГУБСТВ В НІМЕЧЧИНІ.

Протягом 1924 р. запотовано в Німеччині 13.000 самогубств, з яких найбільший процент приходиться на Берлін.

З ЖИТЄПИСУ КАТА.

На днях перейшов у стан спочинку праський кат Вольшлягер, що сповняв свою страшну службу від 1876 року, повісивши за той час 21 людий. Чеський журналіст Ян Моравек відбув інтервю з пенсіонованим катом і подився своїми враженнями з широким загалом. Всупереч романтичним виображенням звязаним з нимів легендарною постаттю ката, Ян Моравек відніс враження, позбавлене всякої сензаційности. Перед репортером станув... сивоголовий старик, з добродушними очима, а його оповідання про своє життя не ріжниться нічим від оповідання пересічного державного урядника. Син Німця і Румунки Вольшлягер, родився 1855 р., та рано осиротів. Мати його вийшла за ката в Славонії Піпіргера. Вітчим віддав свого пасинка на науку до ювілера, а коли ювілєрство не йшло, Піпіґер узяв його на свого помічника. Коли в 1888 р. помер Піпергер, то з поміж 28 кандидатів на ката здобув посаду Вольшлягер. На питанне чи не жалко йому було вішати людей, висловився Вольшлягер, що і дітей жаль карати, а треба. До свого страшного ремесла відносився пенсіонований кат, як до найбільш буденної повинности... державного урядника.

САМОГУБСТВО В ТЮРМІ У ЛЬВОВІ.

У вересні минулого року, в процесі проти кількох молодих людей запідозрілих вкомунізмі засуджено між ин. 21 літнього Едварда Бретера на кару чотиролітної тюрми. Недавно донесено поліції, що якась Блянківка хотіла зааранжувати втечу Брехера з тюрми. В звязку з донесенням арештовано Блянківну і родичів Брехера. Минулої ночі візвано до тюрми при ул. Баторого ратункову стацію до молодого Брехера, який добутою відкілясь бритвою полідрізував собі жили на обох руках. Окровавленого брехера відвезено до тюремного шпиталю.

КНЯЖИЙ ДАР.

Грецька княжна Марія подарувала для французького ґеоґрафічного товариства величезну ґеоґрафічну бібліотеку, що складається з 50,000 томів. Бібліотеку одержала княжна в спадщині по батькові кн. Роляндові Бонапарте. Він був на протязі 15 літ головою названого товариства.

ЖИДІВСЬКИЙ УНИВЕРСИТЕТ.

Дня 1. квітня відчиняють в Брусалимі жидівський (ґебрайський) університет. На відкрите вибирається між иншими фактичний основатель палестинської держави — лорд Балфор, а з наукового світа проф. Айнштайн і богато инших.

СТЄКЛОВ ПРО СХІДНІ ГРАНИЦІ ПОЛЬЩІ.

Редактор ґазети Известия в Москві Стєклов у промові заявив, що Франція є відповідальна за економічний упадок СРСР. і його територіяльні втрати. Східні польські воєвідства повинні бути прилучені до СРСР. Визнання східної границі Польщі, то обурюче істор. насилля, поповнене Францією і Анґлією.

ПО ПЯТИ РОКАХ...

На днях арештовано в селі Верба дубенського повіту двайцятьох селян під заміром убийства польського старшини Твардовского, підчас більшевицької кампанії в 1920 р.

ВЕЛИЧЕЗНА ПОЖЕЖА В БАКУ.

Дня 3. лютого зайнялася найбільша ґазівня в Баку. Полумінь пожежі сягала до 50 метрів висоти і спричинила таку горяч, що ратункова акція була просто неможлива. Пожежа повстала з того, що ґази розсадили збірник, при чому згинуло від затроєння 27 людей.

ВІДГОМІН ЩИРЕЦЬКОГО УБИЙСТВА.

На тлі випадкового непорозуміння поміж щирецькими Жидами і якимсь Бабяжом зі Сокільник повстала свого часу на щирецькому двірці бійка, в якій Бабяж станув оноді перед львівським судом, який за проступок проти безпечества життя засудив його на 6 місяців строгого арешту.

ЗА УБИЙСТВО ЛІСНИЧОГО.

Перед карним судом у Львові почалася на днях розправа проти селянина Йосифа Мудрика, обвинуваченого в убийстві лісничого Йосифа Щительського, доконаному 23-го червня 1923 р. Мудрика звільнив свого часу від вини і кари золочівський суд присяжних одначе на зажалення неважности, внесене прокуратором делеґовано до переведення нової розправи львівський суд. Розправа потриває 3 дні.

ЖІНОЧІ БАНДИТИ.

В південній Італії появилася ватага бандитів у спідницях, яка грабить подорожних. На днях жіноча ватага напала на одного купця та забравши в нього 11.000 лірів. втекла на коняк в ліс.

РОЗВОДИ У ВАРШАВІ.

Польський посол Біттнер варшавський адвока, заявив на зібранню товариства „Одродзеня Народового", що 1924 р. переведено у Варшаві 28.000 розводів, дарма, що в католицькій церкві розводи не істнують. На все є спосіб і в католицькій церкві можна досягти такої скількости розводів.

Президент Німеччини Фрідріх Еберт помер.

БЕРЛІН, 28. лютого. — Перший президент Німеччини Фрідріх Еберт помер тут сьогодня о годині 10.15 рано в шпиталі, де лежав останній тиждень по тяжкій операції.

Він прожив 54 роки. Оставив жінку вдовою і одного сина й дочку. Трох синів стратив у війні.

Він був президентом понад 6 літ. Сього літа мали бути в Німеччині нові президентські вибори, одначе тепер вони мають бути прискорені. Кажуть, що вибори нового президента будуть до 6 тижнів, бо конституція приписує, що вибір нового президента має відбутись як найскорше.

Тимчасом обовязки президента Німеччини сповнювати-ме канцлер (премієр) др. Ганс Лютер.

Правительство проголосило з приводу смерти президента 8-дневну жалобу.

Сьогодня на знак жалоби зачинено тут біржу.

Еберт помер наслідком затроєння крови по операції, але кажуть, що ого здоровлє підірвала теж ритацiя ізза останніх скандалів у Німеччині з крадіжю державних і громадських гроший, у яку противники Еберта намагались і його замотати.

Покійний Еберт замолоду був звичайним робітником. Потому вибився серед робітництва яко організатор робітничих спілок (юній). Вже перед війною він був послом до парляменту (райхстагу), де теж визначився яко спосібний провідник робітничої соціялістичної групи.

Підчас світової війни він виступав проти війни, а по війні перший виступив до революції і став провідником республиканського руху.

При виборі першого президента Німеччини він був найповажнійшим кандидатом, а коли його вибрано президентом, виявив також великий талан у кермованню державою, особливо у годженню противників. Він усе був рішучим противником крайних, чи то соціялістів, чи консерватистів.

Тепер консерватисти хотять використати нагоду і готовляться вибрати президентом німецької республики монархіста.

СТРАЙКОВА БОРОТЬБА РОБІТНИКІВ.

ЛОНДОН, 28. лютого. — Національна конференція робітничих юній, на якій були представники 143 місцевих юнійних рад, ухвалила вважати всякий місцевий страйк загальним, себто загально-державним.

БАНКРОТСТВО ВЕЛИКОЇ КОМІСАРСЬКОЇ КОРПОРАЦІЇ В МОСКВІ.

БЕРЛІН, 28. лютого. — Сюди наспіло виданне большевицької ґазети з Москви „Торгово-промышленная Ґазета" з 20-ого лютого с. р., в якій повідомляється про банкротство „Русско-Американської Індустріяльної Корпорації" (РАИК) в Москві, відомої під назвою „Москвошвей", яка займалась шиттєм одінь і білля.

Вона видала весь свій капітал в сумі 3,000,000 золотих рублів ($1,500,000) і упала наслідком недостачі фондів.

(Через се банкротство РАИК-а стратили американські большевики і робітники (головно, робітники, намовлені большевиками) великі суми гроша, які вони вложили до РАИК-а яко свої уділи).

ФРАНЦУСЬКА АРМІЯ.

ПАРИЖ, 28. лютого. — Французький парлямент ухвалив, що сила французької армії вчасі мира має виносити 607,000 люда.

НІМЕЧЧИНА ПЛАТИТЬ.

БЕРЛІН, 28. лютого. — Ґенеральний управитель німецьких зелізниць переслав алянтській репараційній комісії чек на 100,000,000 марок яко першу рату на сплату „воєнних відшкодовань" з доходу із зелізниць.

МІСЦЕ ДЛЯ ТРОЦЬКОГО.

БЕРЛІН, 28. лютого. — В тутешніх російських кругах запевняють, що большевики хотять іменувати Леона Троцького амбасадором в Злучених Державах, як тільки вашингтонське правительство їх признає.

НЕНАВИСТЬ МАДЯРІВ ДО ЧЕХІВ.

БУДАПЕШТ, столиця Угорщини, 28. лютого. — В мадярському місточку Мекокевєзд за почином священика Ямбора ціле 15,000-не населення громади знесло всі свої коралі, паборки, кольорові камені і прикраси на великій стіс, який відтак підпалено.

В огні пропали всі оздоби женщин громади. Се сталось кому, що вони походили з Чехо-Словаччини, яку Мадяри вважають своїм найбільшим ворогом обіч Румунії.

До УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА Принимається в Січни, Лютім і Марті

БЕЗ ВСТУПНОГО

СТАРШИХ МУЩИН, ЖЕНЩИН ЯК РІВНОЖ І ДІТИЙ.

Користайте з Нагоди Продовження Ювилейної Кампанії!

Вступайте в Члени Українського Народного Союза.

ЩЕ ОДИН ЗВОРОТ.

Як доносять большевицькі газети, Сталін, один з визначних большевицьких провідників, відомий яко сильний але мовчаливий чоловік, виступив зі заповіддю нової зміни в економічній політиці большевиків.

Як відомо, большевицький уряд зміняв свою економічну політику вже кілька разів. Почав сей уряд з того, що обіцяв віддати всю землю в руки цілого працюючого народа, щоби його обробляти на спілку, комуністичними способами. Обіцяв він теж забрати всі фабрики приватним властителям та передати на державу для суспільної господарки. Говорив він про державну торговлю, себто що суспільність, а не приватні люди, мають вести виміну товарів за товари. Такі були програмові точки большевиків при їх вступленню на престол Росії. Були вони вислідом сліпої віри в ті теорії, яких нахапалися большевицькі провідники в західній Европі.

Життя тяжко закпилося над большевицькими теоретиками. Землю, що правда, вони шляхті й царям забрали, але на громадське вжиткованне селян її передати не змогли, бо селяни хотіли вживати її яко приватну власність, а не спільну. Всякі заходи большевиків коло переведення сеї головної точки своєї програми звелися на ніщо через опір селян. Подібну невдачу потерпіли вони й на полі фабричної продукції й державної торговлі. Російські робітники показалися непідготованими до ведення перебраних на державу фабрик, а приватна торговля існувала мимо переслідуваньуряду. Чим більше уряд придержувався своєї програми, тим більше виникував свій крах.

Побачивши се й признав навіть апостол російського комунізму Ленін і він дав знак до відвороту. Селянські комуністичні спілки задержано, селянам дано свободу торгувати своїми виробами, дозволено приватне купецтво, та й фабричну продукцію. Заведено так звану нову економічну політику, що опиралася на приватній продукції та приватнім товарообміні під верхним політичним большевицьким дахом. Стала Росія приходити по троха до сили, але стала й рости теж сила приватних підприємців і стали люди добачувати хиби комунізму. Уряд залякався, що при дальшім поступі приватних підприємств весь народ захоче активно скинути большевицький уряд. Знова затрубіли на відворот. Повалили нову економічну політику, і завели ще новійшу. Приватні підприємства стали переслідувати, а то й замикати під ріжними покришками, а на їх місце оснували державні підприємства та державою піддержувані кооперативи.

Якийсь час справи йшли добре, — так писали большевицькі газети, — але з часом хиби почали виявлятися на денне світло. В державних підприємствах крали й грабили. Державні кооперативи не розвивалися, а слабували, як пещена родичами дитина. Край знова став бідніти, нужда допікати вже не лишень народним масам, але й навіть самим панам комісарам. Пробували ще ратувати найновійшу політику заграничними позичками, але се помагало тільки, що вмираючому ворожбицькі заговори. Прийшлося нарешті признати знова перед світом свою невдачу. І як колись се зробив Ленін, так тепер се робить Сталін. Можеби ще не признався, але кооперативи побанкрутували а по царстві йде економічна руїна, а з нею кріза й безробіття. Грозить таке, що людий, які завели робітничо-селянський рай на землі, готові скинути революцією самі робітники й селяни. Не було ради. Треба зробити ще один відворот. Треба вратувати владу хочби навіть коштом своїх засад. Большевики, як люди, які владу дуже люблять, такі жертви зі своїх засад робили вже не раз. Їм се не першина, і стільки разів, кільки разів сього бує вимагати її ситуація.

Нова большевицька райтерада показує, як на долоні, як шкідливо для добра народа заводити над ним всякі зелізні пута й як шкідливо старатися його силою вести сюди або туди. Колиб народи Росії, добувши собі орудля праці, мали повну свободу вести свобідно свою працю, вони нині булиб може найщасливійшими в Европі, а нужда не висілаб над ними вічною примрою.

Хто і як попирає рідний край

Громада Детройт (Гемтремк) Міш заслугує на особливе признання нашого загалу. Щоби не бути голословним, кажім її говорити її власними словами:

„Хвальне Обєднанє. Отсим повідомляємо Вас, що на послідних зборах місцевого Обєднання ухвалено переслати через Вас $275 до краю на ті народні потреби, які будете вважати за найбільш пекучі.

Кромі того пересилає ще Сестрицтво Н. З. Пр. Д. Марії $ 25 з коляди на сироти в краю. Разом висилаємо $300.

При тій нагоді подаємо Вам цілорічний звіт наших зборок на край, які ми вислали через Обєднанє. На народні потреби в краю зложили: Товариство „Згода" від. 20 У. Н. Союза $411.30, тов. Маркіяна Шашкевича, від. 94 У. Н. С. $198.05, Бр. ім. Св. Михаїла $122.75.

Народного податку до місцевого Обєднання зложено $17.50. Жертвували: Михайло Дацко 6.50, о. Д. Добротвір 5, Іван Заблоцкий 3, Теодор Сисак 2 і Антін Дочимінський 1 дол.

Дохід з прогульки і представленя виносив $69.90.

Разом було зібрано $844.50, з чого вислано до Обєднання на край $827.55.

Остає в касі $16.95. Здорові Були!

За уряд місцевого Обєднання:
ІВАН ЗАБЛОЦЬКИЙ, предс., МИКОЛА СТАХІВ, секр., ІВАН ШЕРЕМЕТА, касієр.

Петро Карманський.

ЯКИЙ ЧУДОВИЙ СОН.

Який чудовий сон!... Народ торощить пута,
В румовищах тюрем конає цар-тиран,
А з повені пожеж, з крови і з лютих ран,
Україна встає — без пана та без кнута.
Від Сяну по Кавказ побідні дзвонять дзвони,
З обновлених храмів об хмари бе пеан;
З поганьблених гробів встає давній Титан,
Встають розковані, свобідні міліони!
Мов гордий океан, так вільно І просторо
Розлилася ріка життя, змагань, стремлінь;
Росте величнїй храм для йдучих поколінь.
Який чудовий сон! Чи виситься він скоро?...

ГАЛИЦЬКІ УКРАЇНЦІ ПРОТИ ЛАТИНЩЕННЯ ЦЕРКВИ

Реферат і резолюції.

Львівське Діло пише:

Референт з рамени Народньо-церковного Комітет на вічу у Львові дня 8. лютого с. р. др. Богдан Барвінський коротко і ядерно представив взаємни української церкви з Римом, звертаючи особлившу увагу на ті права, які Апостольська Столиця запоручила українській ведениній церкві.

В моменті, коли Україна приймала християнство, ще істнувала єдність між східною і західною церквою. Та згодом наступив розрив. Саме в році смерти Ярослава Мудрого Візантія, що було безпосереднім центром для України, зірвала звязки з Римом. Таким чином Україна опинилася в православному таборі. Опісля за часів перенесення осередку української державности до Галичини йшли намагання приєднати до унії короля Данила. В XV. ст. на фльорентійському соборі київський митрополит Ізидор приступив до зєднення з римською церквою разом з иншими східними (грецькими) владиками. Одначе ні в одному, ні в другому випадку унії не здійснено. Аж берестейський собор після довшої підготовчої акції постановив поставити обєднання української церкви з Римом на реальний шлях. Епископи Кирило Терлецький й Іпатій Потій предложили папі Климентові VIII. умови обєднання, в яких вимагано збереження богослуження по східному обряду, причаста під двома видами, женитьби священиків, задержання григорянського календаря, заборони переходу уніятів на латинський обряд і т. и. Ці умови Рим прийняв в цілости, після чого на синоді в Берестю 1596 р. проголошено унію української церкви з Римом.

Одначе близчі виконавці Римом прийнятих умов уважали унію тільки перехідним мостом до латинської церкви. Колиж і тут польська політика зустріла перепони, то поведінка з уніятами нічим не відріжнювалася від поведінки з православними. Папи, як Урбан VIII., Венедикт XIV., і инші, вступалися за затвердженими Ап. Столицею правами українсько-католицької церкви, одначе Польща робила все можливе, щоби довести до упадку унії. Папа Венедикт XIV. в р. 1743 виразно заборонив вводити якінебудь зміни в гр.-кат. церкві.

Та всі ці заходи не дали позитивних наслідків. „Невидима рука" постійно підважувала основи унії, аж поки не довела до її ліквідації на великому просторі українських земель. А й серед наших єрархів находилися люде, що ставали сліпим орудям в чужих руках. В останньому часі всі три галицькі владики розвели акцію за примусовим целібатом, чи на власну руку чи з чужого почину знехтували права церкви й українського духовенства. В Галичині безліч парохій не мають священиків, на Холмщині, Підляшу й Волині йде насильно переміна б. уніятських церков на римо-католицькі костели, але наші владики глухі і сліпі на те. У всіх трьох дієцезіях є 107 укінчених богословів, але їх не висвячується тільки тому, що вони жонаті. В одній тільки львівській архідієцезії таких богословів є 70.

Тепер „невидима рука" вдаряє на українське жонате духовенство, щоби припинити зріст української інтелігенції, а епископи являються орудям тієї „невидимої руки".

Референт приводив відповідні цитати з твору Бродовича „Відок пшемоци на слабен невінносьць єрого вивартя", вказуючи на деструктивну мету целібату.

Вкінці бесідник візвав зібраних, щоби поклялися, що не допустять до нарушення прав української церкви.

Промову д-ра Барвінського супровожали у відповідних місцях рясні оплески, або оклики обурення на адресу „невидимої руки" і її орудя.

* * *

Внесені недільним вічем резолюції звучать:

1) Українське громадянство греко-кат. обряду, зібране на вічу дня 8. лютого 1925 р. у Львові, стверджує, що вводження офіціяльного примусового целібату в нашому духовенстві веде прямо до руїни унії нашої церкви і народу;

2) Збори висловлюють найрішучійший протест проти насильного і безправного вводжування нашими владиками целібату, усперенного з запорученими Столицею в папських булях і на провінціяльних синодах правами нашій церкві і обряді, бо самовільне і неканонне поведення наших владик вводить роздор в народі і виходить лише в користь ворогів нашої церкви і народу;

3) Збори стверджують, що наші уніятські владики самовільним і незаконним нехтуванням запоручених унією з Римом прав нашої церкви поставилися проти волі загалу нашого духовенства і народу, викликали розятрення в нашій суспільности і тим захитали своє становище і довіря до себе в народі;

4. Збори стверджують, що вводження примусового целібату є ударом на життєві справи нашого народу, серед котрого наше жонате духовенство вбаз зі своїми родинами зросло тісно з українським народом, бо воно було й є живчиком його змагань і прав і тому наш нарід уважає заходи наших владик роботою, звернено прямо проти нашого народу.

5. Збори стверджують, що наше жонате духовенство в найтрудніших обставинах сповняло і сповняє своє високе післанництво в службі нашій церкві і народові, та заслугує на те, щоби міродатні чинники піддержували змагання старшого духовенства до церковно-народньої організації та до основного образування молодшого священства.

6. Збори заявляють, що українське громадянство греко-кат. обряду, стоячи непохитно в обороні признаних і запоручених Ап. Столицею і провінціяльними синодами прав нашої уніятської церкви й обрядові, не допустить до їх самовільного і незаконного нарушування й нехтування і рішучо виступати-ме за їх ненарушність.

7. Збори ухвалюють конечну потребу негайного заснування в тій цілі у Львові, в Перемишлі і Станиславові епархіяльних комітетів церковно-народніх, котрі зложать з себе головний, церковно-народній комітет у Львові цілої Галицької Землі. З такоюж метою утворяться повітові комітети, котрі мають поучувати нашу суспільність про небезпеку, якою загрожена наша церква і народність.

8. Комітети зберуть підписи на виготовлене проти насильного і безправного впроваджування целібату пропамятне письмо, котре буде доручене Св. Ап. Престолові, а подане до відома Апост. нунціеві і нашим владикам.

9. Збори взивають членів Львівської Ставропігії, признаних Митроп. Ординаріятом канонічно-легальними, щоби памятаючи про зложену ними присягу, виявили тепер ділом, що вони ні зірвали з традицією наших давніх Братств.

10. Збори поручують церковно-народнім комітетам і ставропігійським братчикам, поучувати молодіж, що готовиться до духовного звання, щоби не давала своїх підписів і згоди на примусовий целібат.

11. Збори поручують церковно-народнім комітетам, виготовити спис опорожнених парохій, котрі не мають священиків а також спис тих священиків, котрі приневолені окрім своїх парохій обслугувати ще й сусідні, необсаджені священиками парохії.

ДОПИСІ.

БАЛТИМОР, МД.

Жертви на інвалідів.

Дня 15-го лютого в домі Йосифа Семенків зійшлось пару щирих Українців як то кажуть на товариську гостину. Буває, що де пару людий зійдеться, то сейчас розпочинаєсь непотрібне говоренне, що не приносить користи ані одиницям ані загалови. Та тут бачите було щось инакше, як буденне говоренне. Попри громацькі справи згадалось за старий край та про життя і потреби українського народу під ляцьким каравулом і на внесок Петра Семенків присутні зложили на старий край $10.00, а на внесення пані Кузик всі присутні згодилися зібрану суму вислати до „Обєднання", щоб вислало до старого краю на підмогу українським інвалідам.

Жертви зложили як слідує: П. Семенків, Ю. Дивский, М. Захарків, Ф. Захарків, С. Кузик, Ф. Семенків, М. Микитюк, Г. Захарків, В. Захарків і Т. Семенків по $1.00. — Разом $10.00.

Сердечне спасибі жертводавцям.

РОСФОРД, ОГАЙО.

Спростовання.

Прочитавши допись яку помістив М. Вітушинський в „Українськім Голосі" з дня 4. лютого с. р. під заголовком „Польський Брат", в котрій безлично очернює нашого пароха о. Крупу начеб він запрошував на у творенне Укр. Н. Дому в Росфорді Поляків, ми урядники так з від. Союза ч. 167 який є в Толідо, як рівнож з від. ч. 235 У. Н. Союза який є в Росфорд, заявляємо, що ся допись оперта є на чистій і злобній видумці і на брехни. За почином і стараннем о. Крупи ми збудували досить величавий У. Н. Дім, як на громаду, де нас всього є лише 30 родин. Сей дім є справдішною національною гордістю для нас.

На отворенне У. Н. Дому о. Крупа запросив хор з Дітройт, який наше торжество народне возвеличив своїм концертом, запросив Угро-Русинів з церкви мадярської гр.-кат. на Іст Толідо, запросив сословенське місцеве товариство і словенську банду, запросив і нас від 167 від. У. Н. Союза з Толідо, але жадних товариств польських о. Крупа не запрошував.

Була мова о тім, чи не запросити би і польських товариств, не в тій цілі, аби з ними братися, але в тій цілі, аби їм наглядно показати, що ми народ, який стремить до свободи і самостійности і як збудували ми собі свою хату, свою народну святиню, так прийде час, що своїми силами збудуємо собі свою власну Незалежну Соборну Державу Українську, а рабами Ляхів і Москалів не будемо. Такою цілею ми руководилися, хотячи запросити Поляків, але і в тім однак згляді о. Крупа відмовився і товариств польських не запрошував.

Ми не кинуємося, що М. Вітушинський на таку допись спромігся, бо чим же большевики більше послугуються, як не брехнею. Брехня і кирпич се їх хліб насущний, а що чесне, благородне то вони ворогом того всего.

Тих пару слів нехай Хв. Ред. помістить у своїй цінній часописи, як спростовання на допись поміщену в „Укр. Голосі" з дня 4-го лютого, того підлого очернення, яке було кинене на нашого пароха о. Крупу, доброго працьовника і ревного орбітника на ниві народній.

Олекса Невойда,
секр. 235 від. У. Н. С.
Йосафат Роцілка,
секр. 167 від. У. Н. С.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES
Three copies a copy
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сити і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

О. Олесь.

ОЖИВЕ РУЇНА

Українське військо, мов з могили, встало,
Загреміло в бубни, в сурмоньки заграло,
Розгорнуло прапор соняшно-блакитний,
Прапор України! рідний, заповітний!
Вільну Україну не скують кайдани:
В обороні волі наше військо встане,
Заревуть гармати, закричать шаблі,
Не дадуть в наругу рідної землі.
Від дощу, від грому оживе руїна,
Зацвіте квітками вільна Україна,
Творчий Дух народу із могили встане,
І здивують всесвіт лицарі-титани.

ПЕРЕД НОВИМ ВСЕЛЕНСЬКИМ СОБОРОМ

Пляни епископа, що чотирі рази переміняв віру.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

У „Свободі" вже перед кількома днями повідомлялось про бувшого жидівського хлопця Тоха, а нині епископа Іоганна Терека, що приїхав з Америки до Відня й тут провадить якусь велику церковно-політичну акцію. Нині можемо доповнити цівідомости, подавши зі слів самого пп. Терека, яку це акцію він провадить.

„Його Еміненція", як себе називає американсько-мадярсько - православний епископ, носиться з дуже великими плянами. А саме: він хоче скликати в наступнім році **вселенський церковний собор для зєднання всіх християн.**

— Останній вселенський собор, — каже еп. Терек, — відбувся 1787 році в Царгороді. Вже перед війною думаю над тим, щоб нині скликати новий такий собор. Але війна розвіяла ті пляни. Та як тільки війна скінчилась, вселенський патріярх знов почав захоужватись коло здійснення того пляну. Англійські та американські епископи цілком приєднуються до цеї думки, й можна сподіватись, що вселенський собор вже відбудеться в найблизчім році.

Програма собору складається з богатьох дуже поважних точок, але найголовнійшим питанням буде справа **зєднання всіх християн.** Ми, православні, вважаємось тільки „схизматиками", тоді як протестанти вважаються „еретиками". Виходить, що й нині ми належимо до християнської церкви, хоч лише теоретично. Найголовнійшим завданнем собору отже буде зясувати, чи й на яких умовах схизматицькі християни можуть знов повернути на лоно матери-церкви, розуміється — при повнім заховании своєї незалежности та автономії.

У цій справі доведеться поборти багато догматичних і дисціплінарних труднощів, і я не думаю, щоби вже на цім соборі дійшло тут до порозуміня. Зате я переконаний, що вже цей собор поведе до повного зєднання православної та англиканської церкви. Властиво між обома церквами майже нема жадних догматичних ріжниць, й коли ми православну церкву називаємо східно-грецькою, то англиканську можемо з повним правом називати західно-грецькою. Я знаю, я ставляться обидві церкви до повного зєднання. Англиканє вже тепер мають своїх представників в Лондоні та Ню-Йорку, які стало над тим працюють, щоб навязати тісніші відносини між обома церквами. А д-ра Іогана Терека, що приїхав з Америки до Відня й тут провадить якусь велику церковно-політичну акцію. Нині можемо доповнити цівідомости, подавши зі слів самого пп. Терека, яку це акцію він провадить.

„Його Еміненція", як себе називає американсько-мадярсько - православний епископ, носиться з дуже великими плянами. А саме: він хоче скликати в наступнім році **вселенський церковний собор для зєднання всіх християн.**

— Останній вселенський собор, — каже еп. Терек, — відбувся 1787 році в Царгороді. Вже перед війною думаю над тим, щоб нині скликати новий такий собор. Але війна розвіяла ті пляни. Та як тільки війна скінчилась, вселенський патріярх знов почав захоужватись коло здійснення того пляну. Англійські та американські епископи цілком приєднуються до цеї думки, й можна сподіватись, що вселенський собор вже відбудеться в найблизчім році.

Програма собору складається з богатьох дуже поважних точок, але найголовнійшим питанням буде справа **зєднання всіх християн.** Ми, православні, вважаємось тільки „схизматиками", тоді як протестанти вважаються „еретиками". Виходить, що й нині ми належимо до християнської церкви, хоч лише теоретично. Найголовнійшим завданнем собору отже буде зясувати, чи й на яких умовах схизматицькі християни можуть знов повернути на лоно матери-церкви, розуміється — при повнім заховании своєї незалежности та автономії.

У цій справі доведеться поборти багато догматичних і дисціплінарних труднощів, і я не думаю, щоби вже на цім соборі дійшло тут до порозуміня. Зате я переконаний, що вже цей собор поведе до повного зєднання православної та англиканської церкви. Властиво між обома церквами майже нема жадних догматичних ріжниць, й коли ми православну церкву називаємо східно-грецькою, то англиканську можемо з повним правом називати західно-грецькою. Я знаю, я ставляться обидві церкви до повного зєднання. Англиканє вже тепер мають своїх представників в Лондоні та Ню-Йорку, які стало над тим працюють, щоб навязати тісніші відносини між обома церквами. А д-ра Іогана Терека, що передостанній вселенський патріярх Мелетій визнав правне істнуванне англиканських черничих орденів, то нині з боку догматичного залишилась тільки одна ріжниця. Що ж до ріжниць дисціплінарних, то крім питання „другого подружа" й целібату епископів нема більше ніяких. Сербський краєвий-синод вже поставив на порядок денний справу другого подружа для священиків, а це показує, що тут взагалі дасться діти до порозуміння. У кождім разі найкращі ітерльоги обох церков ставляться прихильно до ідеї зєднання. Тому можна сподіватись, що на найблизчім соборі це зєднанне здійснеться.

Стільки еп. Терек. Треба, одначе, памятати, що це все говорить бувший мадярський Жид і разом з тим людина, яка раз чотирі рази перемінила віру. Очевидно, що до плянів такої людини треба ставитися з дуже великою резервою.

Відень.

Евген Г.

З РОЖИ КВЕТКА.

(Народня білоруська пісня із сакольського повіту).

Вищитну є з рожи кветку,
Пущу я на воду
Плий ти, плий ти з рожи кветка
Аж до майго роду.
Плила, плила з рожи кветка
Каля брегу стала,
Пашла маці воду браці
Кветаньку пазнала.
„Ах, ти мая кветуленька
Чаго ти збялела
Мусі мая дачуленька
Сем тиднів хварела."
— Не хварела, не бялела
Ні кня ні гадзіні
Папалася мамуленька
В ліцую дружині.
Сем! пасадуць вечерами,
Даме пілюць па водзі,
Я ж не пайду, то заплачуць
Дзі свяцко роду.
Нясу валу, нясу валу
З мене сьльозы льюцца,
Як я вайду у доманьку
Все з мяне сьмяюцца.
Не кажеце бели гусі
Што я тут гарую,
А скажеце бели гусі
Што я тут паную!"

Подав Др. К. Тр.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

Американська компанія отворила пасажирську дінію аврепоплянами між Тихим і Атлянтійським океаном? Чи Ви знаєте, що цигаретки Мюред мають в собі лишень 100% чисто турецкий тютюн, котрий є найбільше поважним на цигаретки? Як інші Ви вдовольнетеся зміною на цигаретки Мюред.

Від Сьгта Належиться нам
добре Життя—
Але ми мусимо на нього
самі Збирати

Се, що нам належиться
по нас не прийде коли ми не
нижемо не лишимо його.
До успіху веде оповнений
лиш праця і охота постійно
видержувати при ній.

Тож розясніть свій ум і від-
свіжіться цигареткою Мюред
а відтак ідіть осягати успіх,
який вам належиться.

Пачки по 10 і 20

MURAD
THE TURKISH
CIGARETTE
S. ANANDYROS

Турецький тютюн
горить природно.
Не треба тягнути,
щоб він курився.
Ось чому він та-
ки солодкий, па-
хучий і милий.

НАЙЛІПШИЙ У СВІТІ,

Чоловік з Тексас каже, якби знайшов золото.

Йосиф Нювсон, з Greenville, Texas, пише:

Прошу прислати мені ще пачку славного Болгарського Зільного Чаю на кров. Пачка, котру я вже зужив, помогла мені так богато, що виглядало себе знайшов золото".

Болгарський Зільний Чай дає велику полекшу на ревматизм, затвердженє та недомагання жолудка, печінки і нирок. Міліони вживають Болгарського Чаю для зломання острого перехолодження. Аптикарі продають його всюди по 35 ц., 75 ц. і $1.25.

Увага: Коли хочете мою велику 5-місячну фамілійну пачку, пришліть $1.25. Адресуйте, H. H. Von Schlick, 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Наймодернійші електричні апарати.

СПЕЦІЯЛІСТ
ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, висилнене нервів, ревматизм, острі нервові і хронічні недуги.
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. a Irving Place
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

HUGO HUNFALVY
Адвокат у всіх цивільних і кримінальних справах.
305 BROADWAY, NEW YORK.
Витніть собі се і заховайте та прийдіть в разі потреби. Голоситися все пополудни.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
ДР. К. Д. БІЛИК
120 E. 34th St., NEW YORK, N. Y.
Тел. Caledonia 9014
Недуги мужчин, женщин і дітий.
Урядові години: від 9. до 10. рано, від 5.30 до 7.30 вечером.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Евиї
NEW YORK, N. Y.
Години офісові пополудни від 2-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4052-J

НАЙЛІПШЕ СРЕДСТВО НА РЕВМАТИЗМ.
Коли ви терпите на ломанє костий в ногах, руках і других частях тіла то купіть коробку пілюлок Др. Лібмана
„РЕВМАТИЗОЛ"
Маємо тисячі подяковань. Звертайтеся особисто або письменно
Dr. E. LIEBMAN
258 Avenue A. (Pharmacy)
cor. 16th Street, New York, N. Y.

В КОЖДИ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

66.

Нортгемптон, Па.

На 16. конвенцію делеґатам під розвагу:

1. Щоби конвенція відбувалася, що 4 роки так, як тепер і щоби 17. конвенція відбулася в Аллентавн, Па.

2. Щоби за члени невилічимо хорі, або дуже скалічені, Союз мав закладати з головної каси їх вкладки, Розуміється, аж по роковн, або по два, відколи член заслабне.

3. Щоби члени, котрі підвисшають своє посмертне, платили тільки за ті гроші, котрі тепер підвисшили від тих літ. А за ті гроші на котрі вони стояли перед тим, щоби платили так, як передше вступили, богато є членів покривджених. Приміром член вступив. до союза і мав 21 літ на 500 дол. Він був самотний і йому більше не треба було і платить так від 5 років до 10. Тепер фамілійний хоче підвисшити посмертне на 1,000 долярів. Якаж йому тепер кривда діється, о він мусить тепер за всю тисячу платити від 30 років, так, якби новий кандидат. Томуто дуже мало хто підвисшає своє посмертне і волить вступити о инших асекурацій.

4. Щоби вибрати на пів новий уряд, а то для того, щоби і другі члени, котрі здібніші мають право бути урядниками і часом можуть ліпше працювати і дешевше, як старі.

5. Свобода, щоби виходила дневником на 6 сторін друку, але за ті самі гроші. Як можливо на члени більше ніяких вкладок підвисшати не можна.

Нам треба так робити, щоби наш Союз був найбільший але і найдешевший, а тогди до нього будуть приступати, чим рік більше членів.

6. В Свободі, щоби усі члени мали однакове право поміщувати свої дописи, а токож обороняти себе нераз перед розмаїтими визискувачами.

7. На сторінках Свободи треба, як найбільше поширити з українського життя в Америці. Головно редактори, щоби самі старалися мати якихось кореспондентів бодай в більших містах.

8. В Свободі, щоби редактор усе старався поміщувати історичні повісти, з життя розмаїтих народів, а головно українського.

9. Свобода, щоби виходила так як тепер в національному но в більше поступовім (радикальнім) дусі так, щоби вона могла здобути, як найбільший вплив серед Українців в Америці, а навіть в старім краю. тим більше вона буде мати, що рік передплатників і ми тим самим коштом можем побільшувати чим рік наш дневник щоби могли ми в короткім часі зрівнятися з иншими народами.

10. Календар видавати за доплатою 25 цнт., але також треба старатися, щоби в нім було досить хосенного матеріялу в як найбільшім обемі.

Лука Демчук.
дел. від. 44.

67.

Честер, Па.

Подаю під розвагу делеґатам пару своїх думок:

1. Щоби конвенція відбувалася на далі, що 4 роки, бо як узяти під розвагу послідних 4 роки, то наша головна каса заощадила пару тисяч долярів, з фонду конвенційного, через те, що не було так скорих конвенцій, як перше.

2. Щоби делеґати взяли під увагу проєкт четвертий, котрий був писаний д. Мурашком в справі сиротинця, для наших українських сиріт, бо хоть ми ту вже маємо український сиротинець і даємо йому підмогу, але там кажуть, що не мають місця. Длятого нам потреба доконче сиротинця, щоби примістити, хоч частину сиріт по наших членах.

3. Головний уряд аби позістав надалі той самий, бо їх щира праця від филадельфійської конвенції дуже значно поступила вперед у всіх ділянках в нашій організації.

4. Свобода, аби виходила і на далі дневник і побільшити на шість сторін.

5. Щоби в молодечім департаменті зробити поправку, що коли дитині лічиться 18 років щоби родичам вернути якусь частину з тої суми, яку родичі зложили за дитину.

6. Календарі, аби У.Н.С. видавав яко премію членови, а не побирати по 30 цнт. від члена, котрий не хоче календаря того брати, бо каже я не голосував, аби за гроші видавали календарі і робиться сварка на мітінґу і через то місцева каса мусить на тім тратити, та ще й декотрий член через те виступає з братств і з У.Н.С. і не заплатить розмет і каже мені не є ніхто до розказу.

Йосиф Бриґгілович,
член. від. 388.

68.

Джоліет, Ілл.

Підаддю під розвагу делеґатам:

1. Щоби голосували на старий уряд У.Н.С., тому що урядники урядували до того часу, що ліпше не могло бути.

2. Щоби член У.Н.С., котрий приступив до Товариства в 18 році і членом є до 45 літ., щоби його посмертна підпора була половину виплачена.

3. Щоби урядники У.Н.С., котрі будуть вибрані на будучий час, старалися, як найскорше о український народний сиротинець, так, як другі народности мають.

4. Щоби на нашій славній конвенції, котра вібудеться в Рочестер, щоби всьо було гарно і спокійно, щоби другі народности нас поважали за культурних людий.

Николай Віщун.
предс. від. 111.

69.

Реймі, Па.

Високопов делеґатів У.Н.С. прошу взяти під розвагу тих пару точок, які я подаю:

1. Перший проєкт, був внесений від тов. Січ, від. 155., з Перт Амбой, щоби головний уряд У.Н.С. перейшо 15-ту конвенцію на один тиждень по святах, т. є на 27. квітня, або на початок мая. В числі 39. Свободи, член від. 151 У.Н.С. д. гр. Пипюк підпирає сей проєкт, що не можливо, щоби конвенція була на 6. квітня, бо то перед святами латинськими і за тиждень наші свята припадають. Отож я прошу головний уряд У.Н.С., щоби конвенція відбулася в пізнійшім часі, бо мав нагоду чути від кількох делеґатів, що єсли буде відложена конвенція то поїду, а єсли не відложать, в той час не можу їхати. Отже єсли так більше делеґатів будуть в тайні приняти, і не внесуть протест до головного уряду, то наша організація богато понесе страти, понеже не буде з кім конвенції належно перепровадити.

2. Що до календаря прошу д. д. делеґатів взяти під розвагу, єсли отець і два сини з одного дому є в У.Н.С., щоби не мусіли брати три календарі, ані три часописи, бо то найбільше клопоту і сварки приносять. Дістане з У.Н.С. три, а з другої організації три, та бо, коли з тих трох членів жадеп по українськи читати не знає.

3. Що до ліну, одні говорять, що лін вже є скасований, ще на гарісбурській конвенції, а другі члени напевно не знають чи скасований. Але тут подано в ч. 40. д. Василя Гришко з Аленгавн, Па., всьо ясно, чи є нема. Я вповні це попираю, старим піонірам належиться велика заслуга. Правда тепер всі ми, члени горді, що наш У.Н.С. так красно іде вперед, але не треба забувати на старих наших піонірів. Они працювали, організували, а потім за їх працю зістали скривджені. Отже я думаю, що панове делеґати возьмуть се під розвагу і на 16-тій конвенції в Рочестер лін скасують а наш У. Н. С. певно не дуже потерпить, але на будуще велику користь принесе.

Желаю всім дд. делеґатам доброго успіху в сегорічній конвенції У.Н.С.

П. Мартинюк,
дел. 227. від.

70.

Сентралія, Па.

З огляду на зближаючуся конвенцію У.Н.С. хочу звернути увагу на деякі точки в користь нашої будучности.

1. Головні урядники У.Н.С. повинні позістати на другу рату, бо видко, що вони щиро працюють, і я думаю, що нема такого, котрий би мав їм щось закинути.

2. Щоби конвенція ухвалила якусь суму на закупно фарми, не робити рахунці в котрім стейті в Америці, тільки, щоби було відповідне місце на сироти по членах У.Н.С, як також і для старців, котрі не годні далі заробляти на хліб. Тоди і другі народи будуть нас хвалити, але ще такой не маємо, що нам найбільше потрібно.

3. Побільшити обезпеченнє ще на одну клясу на суму 3,000 долярів, так, щоби члени У.Н.С. мали нагоду обезпечити себе в У.Н.С. На більшу Суму, щоби можна обминути розмаїтих „иншуренців" і т. д.

4. З дітьми також до сеї пори, то не справедливо троха, не тому, що моїх, аж пятеро належить до У.Н.С., але я пишу про всі діти належачі до У.Н.С.

Нехай конвенція зверне увагу на тоє, щоби ухвалити якусь нагороду для тих дітей, котрі дожили до 18 літ і переходять до старших членів.

5. Щоби конвенція відбувалася, що 4 роки і то не де инде тілько там де є осередок нашої організації, то значить в Джерзи Ситі.

5. Свобода, щоби виходила на 6 сторін друку, та щоби троха цікавого більше в ній було і троха жартів.

Календарі повинні члени давати, як дарунок все на новий рік.

На закінчення желаю делеґатам щирої праці доброго успіху.

Теодор Винник
член від 90.

71.

Мек Еду, Па.

Переглядаючи передконвенційні проєкти постановив собі і я подати кілька своїх проєктів під розвагу п. делеґатам. Знаємо, що корпорація, якаби то не була, бізнесова, чи запомогова, кожна з них має своїх заслужених людей, котрих стараєся винагородити і дати їм належиту честь. Таксамо й наш У.Н.С. має своїх заслужених котрим від нас належиться нагородна і признанє. Тими заслуженими людьми в У.Н.С. є і, що У.Н.С. організували в початкових трудних і прикрих хвилях тай У.Н.С. підтримували і боронили від всіх його ворогів. Се ті, що поставили наш У.Н.С. на тоту сильну підвалину на котрій він днесь стоїть, і ми днесь всі є горді, що наш У.Н.С. забирає перше місце між всіми славянськими організаціями в Злучених Державах.

Отож мої проєкти такі:

1. Щоби 16. головна конвенція знесла і видписала тих решту линів, які стоять ще проти старих членів. Такою ухвалою будуть дотримані слова головного уряду У.Н.С., котрі то слова були говорені до старших членів У.Н.С., гол. урядом в р. 1915., що коли каса У.Н.С. зростає до певної суми, в той час лінн членів будуть вповні відписані. Коли конвенція ухвалить відписати тих решта лінів самим тим дасть винагороду і признанне нашим старшим заслуженим членам героям У.Н.С., на тім організація непотерпить нічого, тільки дістане більшу повагу.

2. Щоби в У.Н.С. запровадити, як се можливе, 20 літну платну грамоту. Се булаби велика користь для У.Н.С.

3. Щоби конвенція відбувалася, що 4 роки.

4. Щоби фонд конвенційний знизити з 5 на 4 цнт.

6. Щоби настановити фонд народний з 1-го цента в місяць котрий би мав бути уживаний на дуже пекучі справи народні.

7. Щоби гол. уряд У.Н.С. був вибраний через референдум.

8. Щоби теперішня конвенція не брала тих самих привичок, щоби головний уряд вибрати тільки з одної місцевости, або одного стейту. Стейт Пенсилвенія має найбільше членів і відділів в У.Н.С., і дає У.Н.С.більше, як одну трету часть його членів, отож гол. предсідатель, його заступник і касієр, повинні бути вибрані зі стейту Пенсильванія.

9. Щоби 17. конвенція відбувалася в місті Гейзелтон, Па.

Андрей Капітула.
член від. 7-го.

72.

Дітройт, Миш.

Декотрі члени пишуть дещо до наступаючої конвенції проте і я напишу пару слів від себе. Що до конвенції нехай відбувається в тім самім порядку і часі, як і в перед буде менший кошт.

Що до сиротинця конвенція повинна занятись тим, щоби ввійти до порозуміння з сиротинцем в Филаделфії сестер Василіянок і допомочи їм розширити той, або побудувати другий, але не в місті тільки за містом, щоби діти мали свіжий воздух і місце до бавлення.

Дальше, що до наступаючої конвенції, уряд повинен запросити до себе всі малі організації і обговорити в який би то спосіб можна злучити всі тоті дрібні організації в одну сильну велику організацію під назвою У.Н.С.

Відтак ми можемо змінити орган Свободу з дневника на місячник, а видавати одну велику, політичну часопись що день на 8 сторін.

Дальше я закликаю всіх Українців з цілої Америки, щоби уложили зїзд і обговорили, як заложити наш Український Національний Банк в одним місці і з галузями по всіх більших містах. Не годуймо своєю працею Жидів і Поляків тільки себе.

Володимир Осідач.

75c ЗА ТЕЛЕГРАФІЧНУ
пересилку гроший до Галичини, на Україну і других держав Европи, в долярах або европейській валюті.
КОРИСТАЙТЕ З НЕБУВАЛОЇ ДОТЕПЕР НАГОДИ
ВИСИЛАЙТЕ
гроші через наш Банк, котрий істнує і провадить цей інтерес від 42 літ, досконалюючи систему пересилок до найбільшого вдоволення своїх клієнтів.
Полагоджуємо всякі справи нотаріяльні, старокраєві і американські.
ПРОДАЄМО КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ НА ВСІ ЛІНІЇ.
Виробляємо паспорти і дозволи на поворот до Америки.
Голоситься особисто або листовно до:
THE STANDARD BANK
55 Avenue B, cor. 4th St., New York, N. Y.

СЛАБІ НЕМОВЛЯТА МОЖУТЬ РОСТИ НА ЗДОРОВИХ ДІТИЙ

Уважайте, котрий корм є найвідповіднійший. Сейчас усувайте затвердженне з Dr. Caldwell's Syrup Pepsin.

Родичі не повинні лесперувати понеможенномуи, слабо. Поступ дуже мало залежить на дрібничкові зміні або доданкові ніч.

Цільуйте на страхування і слінованнє. На стощиць повинноси їти два або три разо денно, а коли їсться солідніший корм раз або два. Коли дасся мочи і відбиваєсь, вітри, нервуємий біддях, симптоми вказуючі на затвердженнє дає половину ложочки Dr. Caldwell's Syrup Pepsin, а рано будете мати здорову дитину знова. Не кожда лекатива однак надаєся для дітий, бо богато з них мають опіюм і наркотики. Syrup Pepsin є цілковито вільний від них і є звичайна рослинна формула. Формула є на кождій пачці. Купіть бутельку Syrup Pepsin в аптиці, видаток не винесе навіть цента за одну дозу, а коли по якій небудь причині не буде після Ваших сподівань, зверніся Ваші гроші.

Лекатину як Dr. Caldwell's Syrup Pepsin може уживати кождий член родини, бо вона безпечна і діяльна. Вона продаєся вже понад трийцять літ і дніесь є уживана широко по цілому світу, купують її понад 10 міліонів людий річно.

Уживайте її на затвердженнє, жовтачку, нестравність, гази, біль голови, горячку і захолодженя та всі інші слабости сполучені з частим затвердженнєм. Богато людий уживає її раз в тиждень як легкого чистителя кишок і в сей спосіб захоронюють себе від цілковитого затвердженя. Лишень лижка тепер, а відтак є вона подивляючим відновителем здоровя.

КУПОН ДАРОВО ОКАЗОВОЇ БУТЕЛЬКИ.
Суть люди, котрі бажають вперед попробувати товар заки його купить. Такі нехай витнуть сей купон, пришлялять своє імя і адресу і вишлють те все до
PEPSIN SYRUP COMPANY,
Monticello, Illinois
а дістануть даром бутельку Dr. Caldwell's Syrup Pepsin, оплачену почтою. Не залучайте почтових значків. Те все даром.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ РОЛЬКИ ДО ПЯНА ЗІ СЛОВАМИ.

7927 Ще не вмерла Україна.
7928 За тебе Україно.
7929 Верховинно.
7930 Віють вітри.
7931 Скажи мені правду.
7932 Ой, не ходи, Грицю.
7933 Взяв би я бандуру.
7934 В гаю зеленім.
6356 Вязанка укр. мельодій, число 1.
6357 Вязанка укр. мельодій, число 2.
6358 Вязанка укр. мельодій, число 3.
6937 Потпурі з українських пісень.
7332 Стоїть явір над водою.
Ціна за кожду повисшу рольку $1.00.
7935 Коломийка.
7936 Українська шумка.
6310 Коханочка.
6834 Українська коломийка.
7254 Український народний танець.
7577 Український гопак.
Ціна рольки 75 цнт.

Увага!! — Це перша нагода дістати чисто українські рольки зі словами. Вони накладом Січ. Базару, заводив М. Гайворонський, а відіграв Н. Стембер. Хто замовить на 10 долярів, тому одну рольку дамо даром. Можете вибрати лиш долара в місті, а решту заплатите при відборі. Проситься замовлена і гроші посилати на адресу:
SICH'S BAZAR, 34 E. 7th St., New York, N. Y.
48-50

ШКІЛКА ДЕРЕВ ОВОЧЕВИХ І КОРЧІВ ОЗДІБНИХ.
ДЕРЕВЦІ ОВОЧЕВІ (цвєм) всякого рода, рівнож дерева тінисті, корчі оздібні, розі, виноградиці, мивоцвіти і т. п. Пишіть по цінник. 21,25
DMYTRO SHABAN,
NURSERY
WILLIMANSETT, MASS.

ГОВОРИЛИ, ЩО ЖЕНЩИНА ВМЕРАЄ.
Тиждень по сім прала шмаття.

Богато рікного дісся у сьому світі, одна треба було аж пакно Е. Ковальжену місцевого масаря, щоби показати світови, що це суть сміливійші річи, які можна бачити. Вона була дуже здорова жена до тих пор, як почала тратити вагу, апетит, немала амбіції до праці і помалу але певно тратила грунт під ногами. Се все так йшло скоро, що за яких пісять місяців з дістала з неї нічого, лишень шкіра і кости. Немогла навіть стояти з ліжка, а не то щоби щось робила. Всі думали, що має сухоти, а докторі і професори лишень головами покручували. Вкінци післали по її матір до старого краю і лишень зачили собі, щоб вона жила хоть поки приїде мати. Коли мати приїхала і подивилася на доньку, сейчас пізнала, що і яка хороба її доняки. Сейчас замовила медицину на солітера — і хотяй всі говорили, що вживанне медицини скорше добе її, вона таки змусила доньку вжити сю медицину. Ні, доньки не вмерла і є надія, що поможе їй доньці. Тиждень по вжитю медицини на солітера, вона прала вже шмаття. Чи Ви чули яке коли щось подібного?

Богато мущин, женщин і дітий межа ліченя безусущно на инші хороби, коли їх правдивий стейт є солітер солітер. Правдиві познаки його суть відпадки частями, похожі знаки, втрата апетиту, обложений язик, горячка, біль хребта і ніг, завороти, біль голови, умлівання від порожного колудка, темні знаки під очима. Жолудок тяжкий, чутте повзаня в жолудку і кишках. Жовта шкіра, утрата ваги, не-зрілий відпих. Нема охоти до життя, праці, нема амбіції, все лінивий. Епілептичні ладаги знані як причина хробаків, який вераз коростя 50 фіґів. Солітер повзучий до гортанки, може вдусити свою жертву. Позбудьтеся його заким незапізно. Заживте лікарство Laxtan днесь, яке вийшлося Вам по одержаню $10.48 через Laxal Med. Co., 548 Laxal Bldg., Box 963, Pittsburgh, Pa. Laxtan є незмішуючий, не продається по аптиках, тілько через пошту. — Заасекурувати вартости долярів 25 цнт.

Звіт Головної Контрольної Комісії У. Н. Союза

відбувшоїся на днях 17—21. лютого 1925 в домі У. Н. Союза, під ч. 83 Гренд стр., Джерзи Сити, Н. Дж.

Провірюючи діловодство головного рекорднового секретаря, комісія знайшла, що через другого пів року, а то від 1. липня 1924 до 31. грудня 1924 У. Н. Союз збільшився о 9 нових відділів і о 1311 повнолітних членів та о 800 дітей, разом о 2241 обезпечених.

Зіставлене руху членів У. Н. Союза від 1. липня до 31. грудня 1924.

З кінцем 30. червня 1924. було повнолітних членів	15.700
Від 1. липня 1924. до 31. грудня 1924 р.:	
принято нових	1.665
принято наново	279
принято з перестушними листами	169
з інших клас перейшло	76
Разом	17.889
Від 1. липня 1924. до 31. грудня 1924 р.:	
суспендовано	332
відійшли з перестушними листами	170
відійшло до інших клас	76
померло	59
Разом	878
Дня 31. грудня 1924. в У. Н. Союзі є повнолітних членів	17.011

Діточий Департамент У. Н. С.

Дня 30. червня 1924 р. було обезпечених дітей	8.560
Від 1. липня 1924. до 31. грудня 1924 р.:	
принято нових	1.072
принято наново	190
принято з перестушними листами	77
Разом	9.879
Від 1. липня 1924. до 31. грудня 1924 р.:	
суспендовано	313
відійшли з перестушними листами	81
померло	15
Разом	409
Дня 31. грудня 1924 р. було дітей	9.510
Разом всіх обезпечених	26.521

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ ЗА ЛИПЕНЬ, СЕРПЕНЬ, ВЕРЕСЕНЬ, ЖОВТЕНЬ, ПАДОЛИСТ І ГРУДЕНЬ, 1924 Р.

П Р И Х О Д И:

	Вклади від членів	Проц. від морґеча	Проц. від бондів	Проц. із банків	Сиріцькі части	Відзнаки книги і ин.	Сплата морґечів	Сплата бондів	Друкарня	Календар	Рент	Разом
Липень	24.503.69	1.835.16	720.00	2.185.86	500.00	218.73	3.270.00					33.233.44
Серпень	24.296.19	1.920.00	1.150.00			251.46	1.260.00					28.177.65
Вересень	24.314.86	3.525.28	1.845.00		171.91	219.88	3.300.00					33.376.93
Жовтень	24.740.36	2.118.37	2.659.71	324.94	600.00	257.04	270.00					31.169.42
Падолист	25.065.81	420.00	2.532.42		1.150.00	358.83						29.227.06
Грудень	25.689.61	3.172.63	1.374.24	629.64	4.900.00	486.83	450.00	11.000.00	6.500.00	3.565.70	600.00	58.368.65
Разом	$149.110.42	$12.891.44	$10.481.37	$3.138.54	$7.321.91	$1792.77	$8.550.00	$11.000.00	$6.500.00	$3.565.70	$600.00	$214.753.15

Р О З Х О Д И:

	Виплати посмертного	Фонд адміністр.	Фонд резервовий	Фонд запомоговий	Морґечі	Бонди	Друкарня	Сиріцькі части	Фонд конвенц.	Фонд народн.	Разом
Липень	8.100.00	6.007.30		800.00	5.500.00			228.00			20.635.30
Серпень	2.200.00	2.385.84		450.00				863.57			5.899.41
Вересень	5.700.00	3.172.43		725.00				1.491.91			12.689.34
Жовтень	6.000.00	3.966.46		750.00	2.000.00			1.028.53			14.244.99
Падолист	10.100.00	4.034.37		875.00				1.493.88			16.503.25
Грудень	20.138.00	9.816.13		1.800.00	57.500.00			1.813.05			90.569.38
Разом	$52.538.00	$32.462.53		$5.900.00	$65.000.00			$7.418.54			$162.038.67

З І С Т А В Л Е Н Н Є.

Готівка з кінцем 30. червня 1924 р. остала	$150.621.68
Приняла за час від 1. липня 1924 до 31. грудня 1924	214.753.15
Разом	$365.374.83
Розходу за час від 1. липня 1924 до 31. грудня 1924	162.038.67
Остало готівки з днем 31. грудня 1924	$203.336.16

Готівка улькована в слідуючих банках (часовий депозит):

ФОНД ПОСМЕРТНИЙ:

Provident Inst. for Savings, Jersey City	$ 607.08
Elizabethport Banking Co., Elizabeth, N. J.	10.945.86
Germania Mutual Sav. Ass'n, Elizabeth, N. J.	17.106.93
National State Bank, Elizabeth, N. J.	2.515.59
Peoples National Bank, Elizabeth, N. J.	2.276.93
Union County Trust Co. (Check Account), Elizabeth, N. J.	56.614.40
Разом	$90.166.77

ФОНД РЕЗЕРВОВИЙ:

Dime Trust Co., Shamokin, Pa.	$ 3.229.30
Union Trust Co. of New Jersey, Jersey City	2.895.73
National State Bank, Elizabeth, N. J.	25.603.75
Разом	$31.728.78

ФОНД ЗАПОМОГОВИЙ:

First National Bank, Jersey City, N. J.	$10.612.00
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J. (чек. конто)	17.345.55
Разом	$27.957.55

ФОНД СИРІТСЬКИЙ:

Market St. Nat'l Bank, Shamokin, Pa.	$ 2.789.82
Peoples Trust Co., Shamokin, Pa.	5.346.02
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J. (чек. конто)	8417.52
Разом	$16.553.36

ФОНД КОНВЕНЦІЙНИЙ:

Linden National Bank, Linden, N. J.	$27.725.13
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	45.57
Разом	$27.770.70

ФОНД АДМІНІСТРАЦІЙНИЙ:

Union County Trust Co., Elizabeth, N. J. (чек. конто)	$ 9.759.00
Разом	$ 9.759.00

Інвестиції готівки.

МОРҐЕЧІ:

З днем 30. червня 1924 р. було інвестовано в морґечах	$411.505.00
За час від 1. липня 1924. до 31. грудня 1924 інвестовано	65.000.00
Разом	$476.505.00
За час від 1. липня 1924. до 31. грудня 1924 сплачено	8.550.00
З днем 31. грудня 1924. остає на морґечах сума	$467.955.00

БОНДИ:

З днем 30. червня 1924. було інвестовано на бондах	$463.416.48
Дня 1. грудня 1924 вийшов решець бондам на суму	11.000.00
З днем 31. грудня 1924. на бондах остає	$452.416.48

ЛОКАЦІЇ ФОНДІВ.

Фонд посмертний.

Морґечі	$303.285.00
Бонди	311.261.98
Готівка	80.166.77
Разом	$694.713.75

Фонд сиріцький.

Морґечі	$82.900.00
Бонди	57.888.50
Готівка	16.853.36
Разом	$157.321.86

Фонд резервовий.

Морґечі	$47.770.00
Бонди	83.286.00
Реальність	19.500.00
Готівка	31.128.78
Разом	$281.684.78

Фонд адміністрацийний.

Друкарня	$20.500.00
Готівка	9.759.00
Разом	$30.259.00

Фонд запомоговий.

Бонди	$10.000.00
Друкарня	500.00
Готівка	27.957.55
Разом	$38.457.55

Фонд конвенційний.

Готівка	$27.770.70

БІЛЯНС.

Стан чинний:		Стан довжний:	
Готівка	$203.336.16	Фонд посмертний	$704.713.75
Морґечі	452.416.48	„ адміністрац.	30.259.00
Бонди	467.955.00	„ резервовий	205.684.78
Реальність	19.500.00	„ запомоговий	38.457.55
Друкарня	21.000.00	„ конвенційний	27.770.70
		„ сиріцький	157.321.86
Разом	$1,[illegible]	Разом	$1,[illegible]

ЗВІТ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗА

за час від 1-го липня до 31-го грудня 1924 р.:

	ПРИХІД:	РОЗХІД:
Липень	2.437.76	18.990.04
Серпень	1.068.05	539.54
Вересень	1.995.13	805.61
Жовтень	1.976.49	394.26
Падолист	2.926.06	168.46
Грудень	2.142.92	761.78
Разом	$12.546.41	$21.649.39

ЗІСТАВЛЕННЕ:

Готівка з кінцем червня 1924 остала	$35.860.00
Приняла за час від 1. липня до 31. грудня 1924	12.546.41
Разом	$48.506.41
Розхід за час від 1. липня до 31. грудня 1924	21.649.39
Готівка з кінцем 31. грудня 1924. остає	$26.857.02

БІЛЯНС.

Стан чинний.		Стан довжний.	
Готівка	$26.857.02	Фонд посмертний	$33.377.01
Морґечі	18.000.00	„ адміністраційний	11.480.01
Разом	$44.857.02	Разом	$44.857.02

Звіт старої резерви Молодечого Департаменту.

Готівка з кінцем 30. червня 1924. остала	$11.917.02
Зворот позички	3.000.00
Процент з банків	219.40
Разом	$15.136.42
Від 1. липня до 31. грудня доплачено посмерт. запомог	437.00
З днем 31. грудня 1924 стара резерва остає	$14.699.42

ЗАГАЛЬНИЙ МАЄТОК.

Молодечий Департамент	$44.857.02
Молодечий Союз, стара резерва	14.699.42
Разом	$59.556.44

ЗВІТ З ДРУКАРНІ СВОБОДИ

за час від 1-го липня до 31-го грудня 1924 р.

	ПРИХІД:	РОЗХІД:
Липень	5.084.73	5.364.33
Серпень	5.156.70	5.879.68
Вересень	5.767.01	5.361.96
Жовтень	5.641.73	4.357.20
Падолист	5.088.02	6.956.60
Грудень	11.006.47	16.413.16
Разом	$37.744.66	$44.932.93

ЗІСТАВЛЕННЕ:

Готівка з кінцем червня 1924 остала	$10.736.51
Приняла за час від 1. липня до 31. грудня 1924.	37.744.66
Разом	$48.480.17
Розхід за час від 1. липня до 31. грудня 1924	44.932.93
Готівка з кінцем 31. грудня 1924 остає	$3.547.24

Готівка знаходиться:

На чековій книжці	$3.269.39
В підручній касі	177.85
В газовій компанії	100.00
Разом	$3.547.24

БІЛЯНС.

Стан чинний.		Стан довжний.	
Машинерія і приряди	$15.221.92	Позичка від У. Н. С.	$21.000.00
Папір і матеріял	3.000.00	Капітал	20.978.93
Інвентар і книгарня	20.209.77		
Готівка	3.547.24		
Разом	$41.978.93	Разом	$41.978.93

ЗАГАЛЬНІ ЗІСТАВЛЕННЯ.

Друкарня і Книгарня У. Н. Союза	$ 41.978.93
Молодечий Департамент У. Н. Союза	59.556.44
У. Н. Союз, всі фонди разом	1,164.207.64
Разом	$1,265,743.01
Сиріцький фонд при У. Н. Союзі	157.321.86
Власний маєток У. Н. С. з кінцем 31. грудня 1924	$1,108.421.15

Головна Контрольна Комісія знайшла всі книги у всіх департаментах в як найкрасшім порядку. В головній канцелярії як рівнож в адміністрациї друкарні і книгарні сідно взірцевий порядок і солідну працю, вислідом якої є гарний приріст як в членах так і маєтку Укр. Нар. Союза.

ЗА ГОЛОВНУ КОНТРОЛЬНУ КОМІСІЮ:

Стефан Микитович. Іван Ковбачук. Василь Гаєк.

У. Н. СОЮЗ — НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ, ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО. ВСТУПАЙТЕ ТРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО У. Н. СОЮЗА!

КОГО ДНЕСЬ НАМОВИТЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ В У. Н. СОЮЗІ, ТОЙ ВАМ ЗА ЦЕ ВДЯЧНИЙ БУДЕ ВСЕГДА.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЄ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШІ ЦІННИКИ КНИЖОК.

ПЕРЕПИСУЙТЕ ПЕРЕДПЛАТА ДО УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

МАШИНОВИЙ ЧОЛОВІК.

Славний французький природник Пелетіє прибув до Відня і запрошений цісаревою Марією Тересою демонстрував серед зібраним двором цісаревої магнетичні експріменти. То був час, коли наука про електричність і магнетизм виглядала дуже чимсь таємничим. Явища цієї сили природи загал уважали чарівницькими штучками.

Експерименти Полетієра викликали величезну сензацию. Присутній там надворний механік Марії Тереси, Кемпелян завяв цісареви, що покаже ще більші чуда.

І шість місяців пізнійше представив цісареви геніяльний автомат „шахіста". Тому чудови механіки пів століття не могли надивуватися Европа й Америка! Бо то був „штучний чоловік", у турецькому одязі, сидів перед столом на котрім були шахи. Той „машиновий Турок" грав партію з найзручнійшими, найліпшими шахістами того століття і переважно вигравав кожну партію. Підносив ліве рамя, брав пальцями фігури й уставляв їх на відповідне поле, потім рамя опадало на подушочку. Кождому рухові товаришило „тик-так" годинникового приладу.

При кожному потягненні противника похитував головою й розглядався по шахівниці. При королеві похиляв голову двічі, при „королеві" тричі. Коли противник фальшиво покинув фігуру, похитував неохотно головою, коли такі фальшиві потягнення повторилися тричі, підносив руку і перевертав усі фігури.

Коли Турок грав, Кемпелян стояв спокійно, коло стола й показував кожному нутро усієї шахової машини, повне пружин колісцят, зубатих колїс, підойм, циліндрів (вальців), стіжків і т. д.

Від хвилі дебюту цього автомату, винахідник не мав хвилини спокою. Через ніч прославився, Справжня мандрівка народів відбувалася до його осідку, щоби побачити чудо світа.

Шахісти, механіки, ріжні мистці відвідували його безперестано, аж одного дня мусів заявити, що його Турок неслужає на жолудок, колісцята не функціонують і машина вже не грає.

Кілька літ пізнійше великий князь російський Павло був на австрійському дворі й забажав заграти партію шахів з машиновим Турком. Сповнивши його волю і князь знаменитий шахіст — програв дві партії. Пруський король Фридрих, пристрастний шахіст запросив винахідника до себе і програв три партії з автоматом. Жертвував винахідникови великі суми, щоби вияснив йому тайну цього „андроїда" (шахового чоловіка). Одначе винахідник показав королеви лише нутро фігури, механізм рухів руки, пальців голови, але де містився справжній мізок того механічного шахіста остало й на дальше загадкою.

Коли тридцять літ пізнійше Наполеон станув у Берлині, показали йому автомат. Великий цісар сів до партії і програв. В першій хвилі хотів замахнутися на автоматного „Турка" — як пишуть історики — але зморщив лише брови й осміхнувся.

Берлінському механікови вдалося купити штучного шахіста. Зареклямував чудо техніки, котре побіжно „великого цісаря" і виїхав до Америки на поплатне турне.

Понятливий автомат навчився по дорозі при в'їзді, молодої тоді в Америці. В Ню Йорку давав мата найславнійшим американським шахістам, виграв тисячі долярів. Потім поширились чутки, цей механічний шахіст упав жертвою [illegible] у Филаделфії, Па., і тайна механізму остала до нині за[illegible]

Французький шаховий мистець Турне оголосив при кінці 18-го століття, що в нутрі механізму був укритий знаменитий шаховий мистець Муре, автор французької шахової енциклопедії. Кемпелен знаменитий шахіст керував фігурами, (що були залізні) при помочі укритих магнетичних уладжень.

Уже в грецьких часах були такі котрим не давала спокою думка, сотворити механізм, що наслідував би „живе сотворіння", звіра, або чоловіка.

Деревляний голуб Архиєта з Таренту (400 літ перед Христом) літав у воздусі порушав крилами і видавав голос при помочі міха, укритого в середині. Винахідник фільософ, Плятонів ученик і механік був і музиком і стратегіком. Перший писав про математичну залежність звуків. Твори його пійшли в забуте, коли прославилось ймення Пітагора.

Середновічні часи, час альхеміків, шукачів каменя мудрости мали такж витривалих, геніяльних механіків, котрим думка про штучного чоловіка не давала спокою. Чоловік із торти (скляна банька з довгою шийкою і механічний чоловік, автомат, що зовсім подобавби на людську істоту, то була ціль дослідів і праці цілого життя тих людей, котрі уявляли собі, що розслідили сили природи і зуміють сотворити „гомункуля".

Викликати процеси, які творити життя зі злуки матерії й сили, чи то хемічним шляхом у реторті альхіміка, чи то штучною механічною сполукою — така думка була провідною ідеєю періоду „духових гордощів" учених таємничих винахідників яким загал приписував надприродну чародійну силу.

Славний Теофраст Парацельз Гогенгайм, (котрого окультистичні медині твори вийшли тепер у нових німецьких виданнях) сучасник Лютра, переслідуваний за життя владою, добачував геніяльним умислом тодішнє незнанне людий мнимої науки. А вони від плачувався йому. Все скитаючись шукав правди і прийшов до переконання що між природою (макрокосмосом) і чоловіком (мікрокосмосом) є гармонійна злука. Чоловік є сутю найдоскональшим твором цілого всесвіта. Увесь зміст істнування, розсипаний в органічних тілах тілах на землі, в ростинах і звірятах, а в чоловіці є піднесений до степені.

В праці „Параміруи" подає рецепту для зладження „гомункуля", штучного чоловіка. Чи подав її поважно чи хотів насміятися з ворогів, що переслідували його то годі знати.

„Гомункуля" на ділі прославив Гете в II. части „Фавста" а в нових часах славний німецький писменник Еверс у „Альравні".

Є тарна грецька леґенда про пігмаліона, котрий горячою любовю, вдихнув життя в мармору Галятею.

Змагання створити штучного чоловіка, то на ділі були думки, що бетьси об кістяні стіни своєї тюрми й гордощами проминаючого туземного істнування хоче дорівнати всемогучому сотворителеві. Матеріялістичне розуміння істнування і законів життя, короткозора догма віри в матерію і силу найшло свій висліп у фільософічній системі атеїста Ламетрі. І цікаве, що той „Ламетрі атеїзму" автор книжки: „L'homme machine" впав на тяку думку на основі автомату геніяльного Вокансона, „флетиств" і „дудзо" штучної пяниности. Автомат ці був так знаменито сконструйований, що грала за накрученням подібно, як грає в стільник Оллінів в казках Гофмана три ріжні твори.

Швайцарський годинникар Жак Дроз і син прославились також як творці казочних автоматів, що робили враження живучих і думаючих істот.

Але настали нові часи пари й електричности а світ [illegible] о. Матеріяльний дотром спричинений великою війною стряс людських душами, знання оперте на матеріялізмі, пережилося. І що раз голоснійшою стає думка, що не тіло витворює душу, але дух творить матерію. Влучно зазначив це фільософ Паскаль: **Муху може вбити дитина, але всі вчені всіх століть не зможуть створити муху!**

Отже здавалося би, що машиновий чоловік, обманчива ціль людей минувшини є вже позасобними сучасної праці й змагань. А ось інжінер Гвітлен запроектував випровадженя на дене світло „радіо-чоловіка". Тай не є той цей таємничий шахіст, ані флятист, ані механічний слуга Альберта Магнуса, що стукаючому гостеви відчинив двері і здоровив увіходячого. А перелякав так Тому з Аквіну, що побожний чернець розбив його ударом палиці. Є то новочасний автомат, наче промисловий, бо має служити, як машиновий жовнір. Цей радіо-жовнір, „окультус", то страшний танк у людському виді, годі його зранити, або здержати в поході. Творець його „радіо-інжінер" висилає йому приказ, кермує ними на віддаль „радіотехнічею". Очі його з рефлекторами бачать сторази краще і дальше, як людські очи хоч важить кілька сотнарів може бігати скорше, як скорий бігун маратону паризької Олімпіяди. Одним ударом оловяної кулі, що обертається на пасах щита-долині автомату може вбити слоня. Крім цього заосмотрений є в апарат, що викидає стрільна трійливих ґазів.

На зовні виглядає, як леґендарний грецький циклоп, хіба що не має голови. Думає за нього командант ряду цих радіоавтоматів. У Журналі „Сеанс енд Інвеншен" є подрібний опис і конструкція „радіожовніра".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО ЩО на ПРОДАЖ має, Або помешкання шукає, Або кравця хоче найти, Або газету запренумерувати — Все це для Вас можемо зробити, Лиш треба нам дати знати.
SICHOWY BAZAR,
34 E. 7th Street, New York, N. Y. 43—

ПОШУКУЮ свого брата Михайла Магушляпець з села Тухля, пов. Стрий, котрий є тут вже кілька літ і неможу його відшукати. Хтобь про него знав, або сам, прошу зголоситися до: **GREGORY MAGUSYNEC, 186 Rockway Rd., Jamaica, N. Y.** 48-50

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРИЯ І БУЧЕРНЯ,
славянська дільниця, інтерес добрий. Голоситися під ч. 48-51
137 MORRIS ST., JERSEY CITY, N. J.

БУЧЕРНЯ НА ПРОДАЖ!
З причини виїзду до старого краю по родинним справам продам бучерню. При бучерни суть три руми, так що купуючий може замешкати. По інформації звертайтеся через телефон: **Atwater 0408, New York.** 45-50

ЯК ХОЧЕТЕ купити або продати дім, бізнес або фарму; як хочете пересилати гроші долярами до своїх кревних, або залагодити якунебудь правну справу, то прошу удатися до: **WALTER KOSTETSKI, Business and Real Estate Broker, 4466 Germantown Avenue, Philadelphia, Pa.** 44—

ПОШУКУЮ посади помежи своїми людьми; розумію роботу в шторах, як Гросерия, ресторант, цукорня і т. в. Також працювавби і по приватних родинах. Діти мали люблю. Походжу з порядного дому і фамілії. Доброго характеру і маю красні рекомендації до кождого. Можу говорити в шкільні українських польських і англійськім. Отже прошу если буде хто хотів з порядних і чесних читачів набути собі файну і чесну працовиту, що по помешнику і вдяк бизнесу, то прошу голоситися і прошу поклонати цінет свою адресовану коверту. Маю надію, що дістану відповідь чи буду мати чого рушати сі. Я чуч чи буду мати кілька случаїв до якого адреси не мене: **JULIA CZOLLI, 5 Minot St., Boston, Mass.** 48-50

НЕ СУМУЙТЕ, коли терпите на: кашель, жолудок, кишки, голови, легких, серце, чи або на ноги, на кровяні, нервяні, лишаї, угри, ізвоби, волосся, лупиячу шкіру на тварі, ушї, руки, або ноги, на нервовість або кучерпи тяжкою, заживайте тяблки, на Воло, Слабість, Астму, хронічне Затвердення, маєте сінє вдвоєї, або ті випадають Вам, маєте знаки або висячі груди, жаєте мати бувше або кучерпе волосся і т. д., не тратьте надії хоть ті долегливості застарілі, жадайте Дарем Брунсвікського порошку і Цінник прислаєтеся вам безплатно. Ціна на всякі хороби, кушки, женщини і дітий. Також шукаємо представителів. Пишіть сейчас до: 48—
Dr. Brunswick & CO., Dept. 18.